

Havet, teatern och luftgitarren

Om allas behov av semester, om så inte från ett fast arbete så från en strävsam vardag. Ångesten tar visserligen inte ledigt, men den dämpas av hav och gemenskap.

Krönika i [SocialPolitik nr 3 2010](#) | Text och bild: Leif Stenberg | [Prenumerera](#)

När sommaren är fagrast åker teatergruppen Tro, hopp och kärlek till Holmön. Vi bor på vandrarhemmet vid fyren några kilometer söder om hamnen. Alla skådespelare har längtat efter att få göra resan och lämna Umeå för en handfull dagar. Att ha semester och fylla själen med bilder av havet, betande kor, smala grusvägar, ett skogsbryn som horisont och få tvätta sig i havet på morgonen.

Där genomför vi några av våra bästa repetitioner av pjäsen Verandan. Scener börjar falla på plats, karaktärer utvecklas och fördjupas.

Vi har två rum att dela på, sex av oss sover i det ena, fyra i det andra. Sömnen är oftast god. Nästan alla snarkar, det låter som en kakafoni. Varje natt är det någon som vaknar av ångest – den tar inte ledigt – eller av värk som biverkan av psykofarmaka. Ibland vaknar jag i den tidiga gryningen av att några för stillsamma samtal för att trösta och ingjuta mod för att våga utmana och besegra de onda makterna.

Efter frukost inleds dagarna med en promenad längs stranden och havet. Då känner vi oss som i filmen Gökboet när "psykpatienterna" är på rymmen. Vi berättar dåliga vitsar eller också läser Olle bibelcitrat från Gamla testamentet. Sedan tittar han uppfordrande på oss. Har vi begripit? Vi nickar jakande.

Vistelsen sammanfaller med Holmöns Visfestival. Den första kvällen spelar vi – utanför festivalprogrammet – upp en bit ur den inledande scenen. Gaget blir sex fribiljetter.

Vi bestämmer att de av oss som aldrig varit på en festival tidigare ska ha första tjing. När Mikael Wiehe spelar är det fem som tar ut sina fribiljetter. Vi andra står utanför festivalområdet, där kan vi lyssna ganska bra.

I kvällen promenerar vi hem till fyren. I min telefon går det att spela upp flera av kvällen festivalartister. Vi går längs den smala landsvägen och har egen konsert. Tore, som spelar schack i pjäsen och kallas Tyste Tore vill höra Heartbrake Hotel med Elvis. Tore, som alltid går långsamt, börjar plötsligt knäppa takten med fingrarna och dansa fram.

Hans, som jämt bär toppluva, berättar om sin längtan efter värme och kärlek med en kvinna, men hur alla mediciner tränger bort empati och möjligheten till sådana djupa upplevelser. Han vet att det finns andra känslor, men hur ska han göra för att erövra dem?

Väl framme vid fyren fortsätter våra samtal. Olle berättar om hur elchockerna han utsatts för kapat av både minne och gör det svårt att uppleva riktig närhet med andra. Och vad gör man med känslorna under tiden i fängelset för att inte bli uppäten av hat? Andra berättar om enstaka förhållanden med det andra könet. Samtal om längtan efter innerlighet – fört av män som lever i samhällets absoluta utkant.

Den avslutande scenen i Verandan börjar med att Olle spelar luftgitarr till Star Spangled Banner med Jimi Hendrix. Vi kallar samman alla andra som bor på vandrарhemmet och är vakna. Olle får ställa sig på klipporna ut mot havet. Han vet inte vad som är på gång. Vi letar fram låten i telefonen. Olle är med på noterna, han spelar luftgitarr med en obeskrivlig lidelse, i den stunden kan ingen tro att han tidigare levt på elchocker och psykofarmaka.

leif.a.stenberg@telia.com